

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1.70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з виплатою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів; з виплатою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

Телефон Редації ч. 1484. — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо пуске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня
крім неділь руских свят
о 5½ год. по полудні.

Редація, адміністрація і
експедиція «Руслана» при
ул. Оссолинських ч. 11. партер
(фронт від ул. Тихої). Експе-
диція місцева в Агенції
Соколовского в насажі Гавс-
мана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.—
Рекламами неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надіславім» 40 с.
від стрічки. Подяки і прив-
атні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

(§) **Про всеславянський конгрес в Софії**

(Конець).

Відтак мав відбутися в цвітні сего року в Софії всеславянський зїзд. В тій цілі був уже вибраний в листопаді минулого року в Софії окремий комітет, якому заступництво софійської громади віддало 50.000 корон до розпорядимости на підготовні праці. Гаспадин Вселіцкой-Божидарович, що з кінцем минулого року пробував у Відні (і при тій нагоді явив ся був на послуханю у гр. Еренталя), поїхав звідси до Софії, щоби яко власний батько всеславянської чи всемосковської пропаганди неначе поблагословити підготовні роботи. І тепер ходять чутки, що сей всеславянський конгрес має бути уладжений з виключенем австрійських Славян, що має бути панславяністичною, а радше панмосковскою проти Австрії зверненою пропагандою — хоч в теперішню добу стільки набалакади про миме російсько-австрійське наближенє*).

Програма конгреса приготована тим софійським комітетом виступає наглядно в резолюціях, які звертають ся проти австрійської політики на Балкані і проти прилуки Босни.

Але притім найцікавіше є те, що в тій програмі займає велике місце обраху-

нок, який задумують перевести російські та балканські всеславяни з нашими новославянами за зраду в босанській справі.

Тепер легко зрозуміти, чому др. Крамарж так швидко помчав до Петербурга. Їмуну грозить іменно небезпека, що на софійським конгресі не тільки вигудять і погребують єго неославізм, але що можуть ще й вийти на яву компромітуючі подробиці про уклади, заключені свого часу в Празі та, що той проголошений так многонадійно неославізм буде обличений яко простий обман найгіршого покрою.

Тому глядять тепер Крамарж помочи в петербурзьким всеславянським Комітеті, який здав вже приготованя до софійського всеславянського конгреса ще в минулім році окремому підготовному Комітетови в Софії. Отже Крамарж хоче за всяку ціну спинити оповіщенє правдивих подробиць про обради і ухвали в Празі, але він не може також допустити до сего, щоби софійський конгрес відбув ся під знаменем вражди проти Австрії, інакше ні він ні єго прибічники, що представляли нам неославізм все з австрофільського боку, не могли би серед таких обставин брати ніякої участі в тій конгресі.

Чи змаганя дра Крамаржа, щоби усунути різниці у всеславянським таборі, увінчають ся успіхом, сьміємо сумнівати ся і се найімовірніше, що аби вийти з тої невідрадної скруті, відскажуть з того всього софійський конгрес. Таж вже нам звісно, що конгрес, який визначений був на цвітень сего року, відбуде ся щойно в липні.

Також не є виключене, що сей всеславянський конгрес взагалі не відбуде ся так, як се вже бувало з іншими задуманими всеславянськими маніфестациями.

Про конференцію всеславянського виконного Комітету, яка відбувала ся від 10. до 14. лютого в Петербурзі, пускають вже всілякі вістки по світі. Зачуваємо, що радили над тим і над сим, але цілої правди дізнати ся годі.

Головною причиною обрад сеї конференції було одначе нічо иншого тільки проба дра Крамаржа, щоби вплинути на софійський комітет в означенім тут в горі змислі і щоби в данім разі спричинити відроченє софійського конгреса.

В яке гарне товариство попав др. Крамарж зі своїми новославянськими ідеалами, видно із двох не дуже славно звісних імен Вселіцкой-Божидаровича, що був батьком і кумом при родинах неославізма, і Дмитра Вергуна, що є поплечником Вселіцкой. Хто є Вселіцкой, се вже доволі звісно. Оставалоб ще замітити дещо про згаданого панка Вергуна.

Сей панок видавав перед кількома літами у Відні журнал „Славянський Вєк“, присвячений нібито „торговельній політиці на Балкані. Єго співробітник др. Бронислав Оссолинський був засуджений в році 1903 карним трибуналом у Відні за шпігунство в хоєсен Росії на чотири роки тюрми**), Вергун, що дійсно зве ся „Вергун“, селянський син із Городка під Львовом отже зовсім не Москвич, перейшов на пра-

„Медички“.*)

(Нарис з давнійших часів).

Що се було за веселе товариство!

Що за миле враженє від усіх тих дзвінких голосів, голосного реготу, вільних рухів, особливого шуму, що нагадував шелест води, як вона падає на млинове колесо! Щось таке свіже, молоде, нове, наче верби, що тільки що розвились, ще й не зазеленіли, ще не з вузевьким, дрібненьким листячком, а вкриті сїрими, шовковистими, м'якенькими „котиками“.

Усіх було шестеро. Вони займали аж дві лави.

Поперід я завважив одну біляву, в сїрім убраню, як раз такої барви, як той вербовий „котик“. Вона не була гарна з лиця, тільки дуже біла й ніжна. Взагалі вона була тес, що Французи звуть chaste, — другого слова не знаю для обрису цілої її постаті, д.я виразу її чистих, голубих очей, усього складу її довгастого обличчя, ясного волося, гладенько, з проділом, зачесаного за вуха, зціплених блідо-рожевих устеньок, довгого, як в Мадонни Рафаєля носа, злегенька дугою означених брів; постать у неї була прегарна, при тім міцна й здорова; стан її здавав ся трохи за широкий, — очевидячки, вона була без шнурівки, руки — великі й білі.

Уряд з нею поміщала ся сута йї протилежність: дівчина чорнява, дуже гарна, повновида, з червоними губами, й здоровими очима; тими очима вона звечевя кинула на мене й зальотно заграла ними, тим часом як у її сусідки, хоч

як я пильно придивляв ся, — непримітив і сліду кокетерії, чи чогось подібного; та, перша, дивилась на мене, коли йї приходилось часом подивитись у мій бік, зовсім просто, прямо, не шулячи очей, якимсь кришталовим поглядом, ну, справді, як на якийсь „препарат“, аж ніяково робилось.

Третьої товаришки (далі за чорноокою красунею), я роздивитись не міг, бо вона стояла до мене плечима, вистромившись у вікно; видавалось лише її розкішне чорне волося, — збучене по моді й звязане у якийсь здоровий узел. Вона була одягнена у рожеву та чорну спідницю.

На другій лаві проти білявої (типу Рафаєлевої Мадонни) сиділа дівчина чудного виду: сїрі очі її були вковані в одну точку, вона що хвилини смикала себе за вухо й очевидячки дуже мало звертала уваги на все, що коїлось навкруги; ще більш чудернацький і навіть болізнний вид надавала йї біла хустина, напята по самі брови; та хустина закривала все волося, була прищиплена ззаду так, що кінці її спадали на спину, нагадуючи папірового змія.

Поруч із сею сиділа дівчина, дуже симпатична, з пухлятими бровами, дитячими ніжними карими очима й струнким станом, у якійсь лєній блузці, дуже щільній, неначе вона влипла до стану; ся, звичайно, теж була без шнурівки.

Остання, з другого боку од вікна була маленька, сухенька, гарненька панночка з химерними очима й поривчастими рухами, — теж, як і інші, чистенько та простенько одягнена. Вона, разом з дівчиною, що мала пухлясті брівки, і „мадонна“ з чорнявою красунею — читали якісь то літографовані аркуші, кожна сама собі, нишком „штудируючи“, — прыгинали пальці, супи-

ли чола й шепотіли, то одна, то друга, латинські призвища: „radius, cubitus, epistropheus, humeros, ulna, carpus, metacarpus, os pubis, ischii, femur, tibia“.. і таке инше..

„Dem reinen ist alles rein“, подумав я.

— А ну-те, повторіть, Кузнецова! вдалась красуня до своєї сусідки з лівої руки, — білявої у сїрому.

— Ні, Аланова, ви повторіть, а я послухаю, — ви швидче від мене хапаєте. — Вона добродушно осміхнулась.

— Та нічого, нічого, Кузнецова! (треба сказати, що се була їх загальна звичка — повторяти призвища одно одного, ними вони, наче сахаром, пересипали свою розмову!).

— От, Кузнецова! це й вимудує; сама знає, як „Отче наш“, а мене на посміх виставля! от, Кузнецова, яка ви — мина!.. ха, ха, ха!..

Загальний сміх покрит сї слова; не осміяла ся тільки дівчина в хусточці.

— Аже ж ви, Аланова, і в провєктора добру славу маєте!.. він аж на вспиначках ходить перед вами і здаєть ся, він.. трошки, трошечки в вас за..

Так почала з хитруватим усміхом Кузнецова, та Аланова не дала йї довести до краю, замахала руками й закричала:

— Отой зелененький огрочок!.. От, йї Богу пропаду од сміху!.. (загальний сміх).. Припустім, я справді дуже гарна.. про те.. (і знов загальний регіт, що нагадував заглушене пташине щєбетанє).

— Та, панове, Кузнецова, Аланова, ви бо справді перебиваєте науку! — мовила дівчина з пухватими брівками й ніжним голосочком, дивлячи ся з легеньким докором на інших, хоч

вославіє і видавав ся у Відні загально Московичем.

По сїм процесї свого сотрудника став Вергунови ґрунт під ногами горячий, і він мерщій покинув Відень, українські часописи в Галичині прозивали єго неоднократно і без обиняків шпигуном. Вергун розмахнувся навіть внести за те свою жалобу проти відвчального редактора «Діла» дра Евгена Левицкого, нинішного посла державної ради, перед львівским судом присяглих. Але як мало прийти до розправи, жалібник Вергун кудись ще.

Пізнійше виринув нараз редакційним товаришом Вєселіцкого в «Новім Времени». Нині уважають Вергуна знавцем (?) в питаннях політики австрійських Славян і яко такий зайнятий він також в російськїм міністерстві заграничних справ (мабуть в атделенні асобих паручелій — прим. Ред.).

Вергун є таким одушевленим прихильником Крамаржа, що не тільки відвідує Крамаржа кожний раз, як сей перебуває на своїх добрах в Росії (на Криму), але наслідуює навіть дуже старанно й маніри Крамаржа в єго поведеню, ба навіть пристригує свою кацапську борідку так як сьвітло неославізма Крамарж.

Ми одначе думаємо — каже при кінці «Allg. Tir. Anz.» — що добро славянських народів Австрії є в обсягу нашої держави самої забезпечене певно ліпше чим в любовних обіймах подібних «героїдеологів».***)

*) Тоаст в Царськїм селі Миколи II. і болгар Фердинанда (24 лютого) поясняють се яскраво! Ред. Русл.

**) Про той процес звітував наш дневник в р 1903 обємистою статьею п. а.: «Російська шпіонажа». При тій нагоді була там також оцінена шкідна діяльність звісного вже у нас Вергуна, котрий може також служити наглядним доказом, що такі «полит. убѣдження» ведуть до рос. православія, а не до скріплення уніят. Церкви. Ред. Русл.

***) Ми поділяємо вповні влучні гадки німецького публіциста, як з огляду на суть самого новославія, про яке наш дневник писав доволі як про неудачне мантійство, так і з огляду на безпеку інтересів австр. Славян, особливо Русинів заходами таких новославія як прекрасний Глебовіцкий Ніколайчик, менше красивий Вергун, осоромлений Дудикевич, скрахований у своїй славянській політиці, новий старій, др. Крамарж і пр. З холодного Сівера часом найменше спасеня. Ред. Русл.

і сама сміяла ся з ними, — тим часом анатомія така страшна річ. Вона збентежено всмінулася, почервоніла й підвела в гору свої брівки.

— Перше всього, ви, Ланьска, сами сміялись, — затарабанила Аланова, а друге те, що хто доси анатомії не вивчив, той вже й не буде її знати, бо мало часу зостало ся; та й чого се вже так за записки чіпляється, як кліщ який, — усеж се ми в ґрунті знаємо: вчили на препаратах; а потім... Йй Богу, я їсти хочу...

— Ви хочете їсти, Аланова, ви хочете їсти, Кузнецова? ви хочете їсти, Верина?... Ох, Боже мій! зараз, я зараз... заметушилась Ланьска й почала витягати провізцію та ділити курку, намазувати бутерброди й наділяти всіх, пильнуючи, щоб усім достали ся по змові рівні частки.

— А отсе вам, Львова, повернулась вона до дівчини в хусточці.

— Я не хочу, — одрекла ся тая глухим голосом.

— Ну, будь ласка!.. прошу вас, візьміть! ажеж ви ще нічого не їли сьогодні! Виж голодні. Требаж себе підживляти! алеж людина без їжи охляне, — доводила вона, наче якусь новину казала.

Аланова залягалась так, що мало не вдавилась, а потім і вона й Кузнецова почали одна перед одною припрошувати Львову, і тая далі таки взяла якийсь шматочок і понесла до рота та тільки довго все мняла його в руках, наче не знала, що воно таке, й до чого воно.

Ланьска заметушила ся знов:

Політичний огляд.

Заграниця.

З дальших голосів печатя про „communi- que“ в справі побуту ґр. Еренталя в Берліні, заслугоє на увагу заява офіційальної Süddeutsche Reichskorrespondenz, яка пише, що деякі заграничні критики старали ся взбудити в Німеччині і Австро Угорщині взаємне недовіре з огляду на австро російське зближеня. Німеччина має занадто багато поважання для самостійности австро угорської і російської політики, щоб имала давати вказівки, як мають уложити ся в будучині відносини між обома цїсарствами. Противно Німеччина радісно витає подію, що між Віднем а Петербургом починають зникати непорозуміння.

В Англії заносить ся на міністеріяльне пересиленє. Наразі положенє незмінне, хоч можна сказати, що погіршило ся через заяву Ірландії, які постановили не поїрати в Вел. Британії ні одного правительственного кандидата в разі, колиб правительство не заняло ся питанням про знесенє права „вета“ ще перед внесенєм бюджету. Ліберальні і консервативні дневники звичають, що правительство рішило ся вкінці біль в справі вета влучити до своєї акції. Колиб одначе не змінило своєї попередньої постанови, то можлива річ, що консерватисти будуть голосувати з правительством, щоби забезпечити бюджет.

Небезпека, яка грозила грецким народним зборам зі сторони Крети, проминула щасливо. З Крети надійшла заява виконного комітету, що Кретийці піддають ся волі опікунчих держав і не будуть брати участі в виборах до грецких народних зборів. Правительствена предлога в справі скликаня народних зборів дотично ревізії конституції має бути внесена в парламенті і сподіють ся, що на найближшій засіданю буде прийнята. Опісля появиться ся королївське відрученє письмо, скликаюче народні збори ще в тім році.

Оптимістичному „communi- que“ про берлінські рідвідини перечить заява болгарского міністра заграничних справ і учасника візду монархів в Петербурзі Папрікова, про положенє на Балкані. Виходить з неї, що Болгария пильно слїдить розвій подій в Туреччині, щоби при першій ліпшій нагоді скористати з пануючих там заворушень. Папріков підносить, що положенє на Балкані є дуже грізне і лише рішучий крок зі сторони держав може сему запобічи. Кретийське питанє, яке поремінило ся тепер в грецке, є труднійше до розв'язаня, як коли небудь. Зарівно Греция як і Туреччина мають поводи, які можуть довести до війни. Положенє

— А вам же, Верина (сусідка ліворуч), вам масла не стало? як же се могло скоїтись! як се могло статись? — вона сплеснула руками й упала в таку розпуку, що Верина засміялась, а за нею й інші.

— Та дайте спокій, Бога ради! ви Ланьска, справді вже така... квочка! (регїт) — сказала Верина й полізла під лаву: — у мене ось у самої... Вона почала розгортати паперці й витягати якусь їжу; подавала всім, хто хотів.

— Так ось же вам! — озвала ся весело Кузнецова й витягла з свого кошачка чотирі апельсини (помаранч).

— От, Кузнецова, як вже сього ні за що не охвірувала! з якої речі! — засміялась Аланова, а сама вилізла на лаву, зтягла з гори торбочку, (при тому ледве не впала), достала відгіль коробку з цукерками й почала частувати всіх, при мовляючи:

— Ну, Кузнецова, Львєва, Ланьска, Верина! беріть мені зараз, а то моя великодушність порветь ся!

Усі реготались.

— Ох, Боже мій! а про Южину ми й забули ся... Сюди, сюди, швидче! — Аланова почала міцно смикати за рукави дівчину, що стояла коло вікна; тая на озтанку озирнулась.

— Ну, чого бо вам треба? — спитала вона по українськи.

— „Чого“, „чого“! — передражнила її Аланова, очевидячки й сама „південка“, як тее можна було вгадати по її обличю та вимові.

в Туреччині є повижне, а повзганє Араб в причинить внутрішні заворушеня.

Положенє в Македонії не відповідає подіям болгарської людности, а турецько-болгарскі відносини зависять від подій в Македонії.

Они у всіх часах і всюди ті самі.

Коли вільномулярским льожаам удало ся позакладати масоньскі льожі в Туреччині і сотворити сторонництво зване „Молодою Туреччиною“, що викликало революцію і довершило переворот в отоманьській державі, так знов молоді Турки закладають дальше масоньскі льожі а в них заціпляють найбільшу ненависть до християнства а найбільшу почессть для Вольтера, Руссоа, Марата, Дантона і Робеспієра. Від коли они прийняли девізу: Свобода — Рівність — Братерство, на місце сеї: «Бог єсть Богом, а Магомет єго пророком», від тогди зачинають ся найбільші напасти на релігію. Сї молодотурки, заложили також льожу в Байрутї в Сириї. Сей час по заложеню льожі стали появляти ся письма не маючі ніякої літературної вартости, що кидали ся на католицьке духовенство, щоби нищити єго благодатний вплив на нарід. Предмет до писаня піддавали і матеріяльно за допомогою масоньскі льожі з Байруту, Дамаску, Триполісу, Цагге і Хуайр-сю підлу роботу. Однак жовтодзьобі писателі не досерли до задачі, яку вложила на них масонерия, бо їх письма не виходячи з поза границь грубої лайки, не лише не принесли бажаного масонами успіху, але обурили тільки на себе нарід, котрий тим більше відвертав ся від них, чим поганійше они писали. Подібно як у нас і там вихвалювали Феррера, а нападали на клерикалів яко на єго катів. Коли однак редактор дневника Аль-Гагваль написав статью в своїм дневнику, в якій виказав з одной сторони благодатний вплив католицької релігії на людськість, а з другої сторони перзотність вільномулярства, від тогди побачили вільномулярї, що їх робота не має там ніяких виглядів і заперестали сю згубну працю.

Видно, що там людність мислить здорово, і тому не дасть собі видерти тих засад, які для неї є спасенні. А у нас можна безкарно плювати на всьо, що найсьвятійше.

Цікава се річ, що масонія виступає всюди з найбільшим завзятем против християнства, а особливо против католицьких сьвящеників. Хрест разить їх в очи; они не можуть дивити ся на него. Показало ся се на похороні одного з визначних італійських політиків Александра

— Южина, панове, не хоче їсти, щоб не покалати свого галстучка! — вдалась вона до інших.

Усі засміялись, а Южина, закопилівши свої товсті губи, та зморщивши свого приплесканого носа, сказала:

— Та одчепіть ся ви од мене! а у вас он де який галстучок, — наче язик у собаки!

Галстучок у Южиної був і справді чудовий: голубий — з метеликом, що закривав мало не зовсім щокі, тим часом як в Аланової був ясночервоний, тогож колеру, що й блузка, спускав ся по грудях і справді нагадував язик.

— Як ви сказали? А, йй Богу, правда, що на язика схоже! — зареготалась перша Аланова.

— Тільки виб справді чогось ізїли! (Ось вам апельсинка; хочете, то я обчищу? Або перше чого небудь поживнійшого? — сказала до Южиної Кузнецова, вимовляючи кожне слово надто виразно та трохи одноманітно, як метроном.

(Дальше буде).

*) Подаємо сей нарис за „Рідним Краєм“; який дає погляд на жите московських і українських мідичок, що вже mutatis mutandis і у нас проявляє ся. — Ред. Русл.

Фортіса. Вже его смерть була доказом тиранської нетолеранції вільнодумства, котре уважало Фортіса яко сплячого брата. Побоювали ся, що би Фортіс не навернув ся і не хотів ся висповідати перед смертю, а побоюване їх було о стільки узадане, що Фортіс стояв в останніх часах в тісних зносінах з визначними сьвященниками і монахами а і перед тим не визначав ся ніколи дикою ненавистю до сьвященства, то поставили они своїх братів Натана, Феррарі і Раву при ложу смерти, що би они не допустили до поєднаня Фортіса з Богом. Коли Фортіс находив ся уже в агонії, освідчив Натан: „Він був нашим ціле своє житє, він мусить бути нашим аж до смерти“. І так той бідний Фортіс, що хотів конечно висповідати ся, що заявив перед своїм лікарем, не міг мати тої потіхи задля тиранії вільнодумства.

Деж ту єсть та ославлена „Liberte“? Голошена ними свобода, то чистий обман.

Та на сїм не скінчило ся ще. Родина заговорила караван з хрестом на верху. Коли сумний похід рушив уже з місця, тоді виступив з рядів масонів, що зібрали ся около свого прапора, якийсь осібняк, видрапав ся на караван і закрив хрест гарібальдською червоною сорочкою. На се дали ся чути знаки негодованя зі всіх сторін: „Злізь“ почали кричати присутні; но і збентежений масон забрав свою сорочку і кепі і помістив за домовиною побіч інших відзнак помершого члена ради 33. Помежи масонами дав ся чути шепіт невдоволеня, як оповідає *Giornale d' Italia*, але побачили вкінці, що нічого не порадять і поступали дальше тихо в перед.

Ми можемо лиш сказати зі своєї сторони: Проч з тиранами, що під кличем свободи сковують людського духа гірше від найтяжших кайдан.

Просимо відхобити перегляду.

НОВИНИ

— Календар. В середу: руско-кат.: Теодора; римо-кат.: Єлени п. — В четвер: руско-кат.: Льва п.; римо-кат.: Кунекунди.

— Вістки з України. В „Українськїм Клубі“ в Києві відбувають ся майже що в неділі вокально-музикальні вечери при участі оперових сил і аматорів співаків та музиків. Вступ мають члени і впроваджені гості. Тим чином Клуб приєднує собі членів і ширить народне освідомленє.

В 49. роковини смерти Тараса Шевченка уладжує „Укр. Клуб“ „Шевченківську вечерю“. Буде се по нашому, здаєсь, сьвяточній комерс.

Полтавська губ. земська управа зібрала в сїчнї с. р. 784 карб. на будову пам'ятника Шевченка в Київ.

Др. Ф. С-вич з Богуслава прислав до об'єданого комітету будови пам'ятника Шевченкови в Києві 7035 карб. заколядованих на Різдва.

В Катеринославі було дни 21. лютого публичне засіданє тамошної архівної комісії під проводом князя Н. П. Урусова. Засіданє було присьвяченє пам'яті єпископа катеринославського Феодозія, історика і культурного діяча сего краю. Про его діяльність читано реферати: В. Біднова, Д. Дорошенка, А. Снявського. В Віднов переказав жите Феодозія і вичислив его наукові праці. Д. Дорошенко вяснив, яку вагу мають праці єпископа для історії Запорожя. Они дають дуже важливі відомости про запорожську колонізацію XVIII. ст. та про запорожське братство. Видані Феодозием матеріали являють ся першим жерелом для історії Запорожя за останніх десятиліт его єствования. А. Снявський оповідав про культурно-громадське жите в Катеринославі в початку 19. віку. Архівна комісія постановила, між иншим упорядити систематичні народні вдчати з історії рідного краю. На першу чергу поставлено 10 відчатів А. Снявського. Також ухвалено запросити всіх любителів старини допомогти розібрати і впорядкувати архів. комісії, що зберігає ся в музеї імени Поля. (За „Радою“).

— Зміна поглядів Жидів на особу Ісуса. The North American Review (Північно-американський перегляд) звіщає, що Жи и змінили свій погляд що до Ісуса від кількох літ. Хотяй не хотять его признати ще і тепер за Месію, то всеж таки уступили о стільки, що уважають Ісуса за одного із своїх пророків. Професор Ізидор Зінгер зазначає сю зміну і опирає її на власнім досвіді. Коли я був ще дитиною, каже він, т. зн. буде тому 34 до 35 літ, то коли би в моїм

місті, чи то мій отець, чи то инший з Конгрегації був почув із провіднячої вимовлене імя Ісуса, то був би запротестував з обуренем проти того і був би опустив сьвягину а рабів був би певно скинений із свого становища. Але нині можна нерідко почути в синагогах бесіди похвальні в честь Ісуса. В р. 1899. за почином д-ра Функа дістало певне число Жидів визначних богословів, істориків і філософів так в Європі як і в Зєдинених Державах запросив, що би висказали погляд своїх ісповідників що до особи Ісуса. Др. Колер (Kolher) відповів на запитаннє, що Ісус є взором побожності, вичерченя себе самого і покори і що Він єсть для нинішних Жидів ідеалом незрівняної красоти. Макс Нордав сказав, що Ісус є душою нашої душі, тілом нашого тіла, а Теодор Райнах (Reinach) видить в нїм лише дальший ряд старинних пророків. Сю гадку поділяє також Шіф (Schiff). Та й у нас можна почути часом від низших Жидів: Ісус то був наш, віра яку голо сив, а ви узнаєте, то єсть тільки одиноко прав дива, але щож, ми не можемо її прийняти, бо з тою вірою мусить чоловік бідувати. Коли би не ті кепські користи, то малибисьмо на певно більше прозелітів чим тепер.

— Протест проти маніфестації в честь Джорда на Бруна. L'Observatore оголошує в урядовій часті слїдуючий протест: Під покришкою сьвяткованя річницї смерти відступника Джордана Бруна викидали секти ворожі Богови і сусільному порядку страшні проклони, долтали ногами правду, обкидали сьвятотаскими зневагами духовенство, знайшли нагоду до зневаженя Христового заступника в его власних очах. Щоби потішити зболіле серце Папи, наповнене горестію понадсилали єпископи, стоваришеня і інституції католицкі з Італії і з заграничі численні телеграми з протестом против сьвяткованя сего антиклерикального сьвята.

— Нечуваний злочин. Одна з часописей доносить, що в Клепарові коло Львова збігли ся вчера тамошні люди коло школи і були би убили управителя школи, якби не жандармерия. Напад мав бути відплатою за неморальне і звїрське поведєне управителя школи з дівчатками-ученицями порученими его педагогічній опіці. Прямо не хоче ся вірити, аби старий педагог, батько десятиро дітей живих (а 6 єму померло) міг при здоровім умі вдавати ся зі своїми ученицями. Тому мешканці Клепарова були на него так розлючені. Жандармерия розігнала збіговище і зарядила слїдство та донесла про поведєне сего учителя его висшим властям.

— В обороні української мови. Завдяки заходам д. Василява, М. Ковалевського та Ів. Луцяцького Імператорська Академія Наук в Петербурзі рішила видати на ново свою записку в обороні прав української мови. В сій записці Академія Наук доказує, що російська літературна мова повстала не з спільної праці Великоросів, Малоросів і Білоросів, а розвинула ся на основі великорускої народної мови і через те для Українців она чужа. Крім того в записці говорять ся, що українська мова є цілком самостійна, національна мова і їй повинні бути признані в російській державі всі права до вільного розвитку. Ся записка вийшла в дні свобод, як рукопись, призначена для ознакомленя урядових кругів, а тепер она має вийти книжкою для загального ужитку. Таке виданє буде корисним для вясненя справи російському громадянству, а особливо тій частині для якої авторитет академії наук має більше значінч, ніж авторитет Бобринських, Філевичів та т. п.

— До чого придаєть ся щур? Англійські переплетники пошукують до тої степені за скірою щура, що умисні стрільці щурів заробили в 1909 р. за доставу їх скіри 1,200.000 франків. Оправа книжок в скіру щура має мати ту добру прикмету, що миші не гризуть їх зовсім. Крім того виробляють з тої скіри рукавички, мошонки на гроші, окладняки до нотесів і пр.

— Як можна скоро обчислити дату кожного дня в сїм році? Треба собі передовсім ось що запам'ятати: Місяці сїчень і жовтень сего року зачинають ся суботою, значить в суботу є першого; лютий марець і падолист мають першого в второк; цвітєнь і липень зачинають ся п'ятницею а вересєнь і грудєнь четвергом. Місяці май, червень і серпень стоять осібною і зачинають ся перший в неділю, другий в середу, третій в понеділок. Коли собі запам'ятати тоті громадкі місяців а крім того добре вбити собі в голову, що послїдній день кожного місяця годить ся завсїгда точно з 7, 14, 21 і 28 днем слїдуючого місяця, то можна тоді й без календаря скоро й легко обчислити в голові яку небудь дату в році. н. пр.: На котрий день в тижни припаде 23-го падолиста 1910 р.? Числимо так: Коли 1-го сїчня припадає на суботу, то 31. грудня 1909 було в п'ятницю, отже в п'ятницю буде також і 28. сїчня 1910; коли так, то 31. сїчня припаде в понеділок, отже в понеділок буде й 21. лютого; а що лютий з падолистом належує до одної громади, то й в падолисті припаде 21. в понеділок, д'ятогоб 23. падолиста припаде на середу. Трошки практики а можна легко мати цілий календар в голові.

— Двобій за жінку. Минулої суботи відбув ся в Відні двобій на pistolі межі д-ром Оскаром Маєром, конценістом дол.-австр. намісництва, а поручником бар. Бідергофом. Двобій скінчив ся застріленем бар. Бідергофа. Др. Маєр утік зараз до Швайцарії і звіттам написав лист до прокураторії, що небавком поверне до Відня і зголо сить ся в суді, але вперед мусить відпочати. Причиною двобою були залицянки Бідергофа до жінки Маєра. Маєр виповів Б свій дїм, а коли на те Б. почав кешкувати, Маєр ударив его в лице.

— Засипані лявиною. З Нового Йорку доносять, що в Масе (державна Вашингтон) засипала лявіна ціле село, заселене 300 душ робітників. Зпід зледоватілого снігу витягнуено вже 12 мерців.

— Мулей Гафід уступив. Звісно, що Франція вислала Мулей Гафїдови ultimatum, тому що він не робив собі нічого з французских послів, які чекали на дармо на его відповідь на ноту, яку привезли від свого правительства. Отжеж ultimatum зробило своє і Мулей Гафід пристав на усі жаданя Франції.

Оповідки.

— Білети на концерт „Львівського Бояна“ в честь Т. Шевченка в салі Фільгармонії дня 10. с. м. можна набувати від завтра дня 2. марця год. 2. по полудни в книгарні Наук. Тов-а ім. Шевченка.

— Іменованє. В технічно-дороговім відділі кр. виділу у Львові між иншими став іменованій інженер П. кляси Володимир Дидинський інженером І. кляси.

— Складайте всякі неужитки як: папір, металі, пляшки, кальоші, корки, лупинки з помаранч і т. п. Відсилайте те привагідно до канцелярії „Руского Товариства Педаг.“, або до склену „Сок. Базару“ і звертайте там при нагоді для контролі купони Р. Т. П., які видають на жаданє склепи у Львові при закупні товарів.

— Ювілейне виданє „Русалки Дністрової“ з факсимілем письма, портретом і біограф. новинами до житєписи М. Шашкевича брошуроване по 1 К, а в сальоновій оправі по 1-60 К, висилає о. Застирець — Тернопіль.

Посмертні оповідки.

— Олена з Полянських Крупска, жена пароха в Лімні, упокоїла ся дня 12. лютого в 37. році житя. В. І. п.!

Наука, штука і література.

— Дещо про церковну старозину на Волині*. В літку минулого року вікарій волинський владика Фаддей відвідуючи церкви своєї округи (владимир-вол. повіту), звернув увагу на те, що між ними чимало є таких, що їх збудовано дуже за давних часів. От він описав їх докладно, помітивши по документах, коли яка церква збудована і що в ній переховуєть ся з старовини, та й послав сей опис вол. архієпископу Антонію, а той звелів его напечатати в „Всл. Епарх. Відомостях“ (Ч. 4. 1910. р.) та ще й додав від себе таку резолюцію: „По благому почину преосьвящ. Фаддея, прошу настоятелей всіх храмів, постронених до 1750 года, прислати, таке же описанє вь Церковно-Археолович. Общество. Семинарскому же начальству предлагати просити О. А. Фотинского (се відомий знавець старовини української, він завідує церковним музеєм у Житоїрі) продемонструвати найбільє типичныя древности нашего музея семинаристам и прочитати сей семинарии лекцію сь руководственными совѣтами отысканія и описанія древностей своего приходского храма и приписныхъ къ нему церквей и часовень“. Безперечно се розумна й корисна думка — призвичаїти семинаристів до розуміння й шаноби рідної старовини й напутити їх, щоб они ще з молодих літ уміли й самі розшукувати її по рідних кутках.

Але звернімось до опису старинних церков, який подав преосьвящений Фаддей. Поки що, одній тільки частині володимирського повіту, недалеко навкруги повітового міста, він запри мів аж 14 церков, які або самі по собі дуже давні, або в яких переховує ся ще й доси чимало старовини. Трохи не ціла їх половина та-

ких, що збудовані в XVII ст. і що найдивніше — п'ять з них дерев'яні. Згадаймо, що всі ті (числом 28) дерев'яні українські церкви у Київщині, на Поділлі, в східній частині Волині, які списав проф. Г. Г. Павлуцький в „Древностях України“, всі они не старіші половини XVIII ст., а тут у невеликій частині одного повіту знайшлося аж півдесятка дерев'яних церков, збудованих в XVII ст. Про одну церкву (Воскресенську в с. Суходолах) є навіть документальна вказівка, либонь она збудована в 1650 році, але другий, більш правдоподібний документ, вказує на 1606 рік. В м. Локачах Миколаївська церква збудована в 1509. р.; в с. Лудині перква в честь тогож святого — 1617. р.; в с. Літовжі і в с. Біличах — у 1689. і 1683 р.; в с. Низкиничах кам'яна церква мурована у 1553 р. відомим Адамом Кисілем, якого преосв. Фаддей помилкою зачисляє до уніятів, бо каже, що в церкві „естъ древнее облачение уніатское, съ изображеніемъ папы внизу — отъ Киселя“. В с. Могильно церква така вже ветха, що в їй уже 7 років як не служать, але немає відомости про те, коли саме її збудовано. В с. Молянкові дерев'яна церква будована в 1713 р., в с. Когильно — 1729. р.

Трохи не в кожній з названих церков переходить ся чимало дуже давної й цінної старовини. В Суходольській церкві, н. пр. знаходиться Новий Завіт Острожского друку 1580 року — дуже рідке виданє; там же мають ся якісь „древнія рукописныя книги неизвѣснаго происхождения“. Багато є церковних книг, друкованих в XVII ст. у Львові і Вильні. В с. Когильно було якесь „древнее“ евангеліє, але оно „увежено“ проф. Праховим. В с. Літовжі єсть рукописний ірмолой „незвѣснаго какого времени“. Ще більше переходить ся там старих образів, не вважаючи на те, що в деяких церквах „древнія иконы были сожжены по распоряженію бывшаго вол. преосвященнаго Паисія“. Між іншими в Суходольській церкві знаходиться дерев'яний хрест — ікона з датою 1671 року; такі датовані образи мають велику цінну для історії української іконографії. В с. Літовжі збереглись і до сього часу двоє велічних біла — дуже рідка старовина.

Нам самим приходилось колись бувати у володим. повіті і одвідувати деякі з тих церков, про які згадує преосв. Фаддей і у нас востало ся таке враженіє, що там трохи не кожда селська церква цілком має вигляд справжнього музею. Там села дуже малі, парафії найбільш „приписні“, а через те церкви занадто вже убогі й нужденні. По стінах висять такі облуплені образи, що будь се в Полтавщині або в Київщині, они б давно вже лежали в коморі під дзвіницею; через те й приказ бувшого архієрея Паисія „предать древнія иконы сожженію“ рідко де зостав ся виконаний, бо через убожество нічим було би їх замінити. Там в деяких церквах мабуть і досі тільки по великих святах кадят ладаном, а то обходять ся ялівцем, який хлопці збирають по лісах. Там инший пан отець проводячи мерця на кладовище, особливо під негодую, зодягаєть ся в полотняні ризи і не бере з престола оправного евангелія (бо оно одно тільки й є в церкві і єго треба шанувати, бо другого справити ні за що), а користуєть ся на той час старим рукописним, абож старого друку евангелієм, яких там знайдеть ся чимало трохи не в кожній церкві. От через те убожество і церкви там стоять віками, аж поки зовсім розвалить ся і ні за що ссравити щось нове. Сим дуже користують ся усякі аферисти, що їздять по селах та промінують якусь новеньку дешеву річ часом на коштовну старовину, що їй і цни не складеш. Щоб запобігти сьому лихою, владица Антоній доручив волинському церковно-археологічному товариству (яке існує у Житомирі і має вже добрий музей, збирати відомости про усякі старинні речі, які ще знаходять ся по церквах епархії, і рапортувати єму „о желательных для музея книгахъ і предметахъ, которые будемъ замѣнять для св. храмовъ современными“. Можна бути певним, що таким чином волинський церковний музей скоро розбагатіє на коштовні старосвітські речі.

О. Л.

*) В київській „Раді“ подав д. О. Л. (мабуть відомий наш історик Орест Левіцький) вісти про церковну старовину на Волині і способи єї збереженя. Ми вже не раз звертали бачність міродатних кругів а особливо наших Владик, щоби і у нас питомців духовної семінарії заправляти до того, щоби уміли цінити церковну старовину якої ще доволі збереглось у нас по церквах (образи, різби, книги, фелони, хрести і т. і.), та щоби се хоронити перед заначащенем. Добре булоб цінні річі а рідкі зберегти в музею археологічним основаім Є. Е. митрополитом гр. Шептицьким, щоби тим способом єї скарби зробити приступними для учених дослідників

Ред. Русл.

Телеграми

з дня 1. марця.

Відень. W. Allg Ztg доносить, що сербський король Петро на певно поїде до Петербурга, відвідати царську родину.

Будапешт. Угор. премієр гр. Куєн-Гедерварі буд вийти у Відні на послуханю у цїсаря.

Відень. Нвнїшню ніч переспав хорий Люєгер спокійно, а коли пробудив ся, розмовляв з лікарями. Лікарі ствердили, що хорий трохи, подужав і мають надію удержати єго при житю.

Будапешт. Угорський сойм буде скликаний на 24. с. м. і зараз буде розв'язаний.

Оповідченє.

Надзираюча Рада „Народної Гостинниці“ стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові, скликає на підставі § 39. статута XII. загальні збори стоваришеня, що відбудуть ся дна 16. н. ст. марця 1910 о год. 5 по полудни в сали „Рускої Бесіди“ у Львові (Ринок ч. 10, I. пов.) з отсим предметом нарад:

- 1) Відчитанє протоколу з послїдних заг. зборів Стоваришеня.
- 2) Звіт з діяльности за 11. рік адміністраційний (1909) з маєтковим білянсом.
- 3) Звіт Контрольної Комісії.
- 4) Предложеноє Надз. Ради в справі поділу чистого зиску.
- 5) Вибір 3 членів Нада. Ради.
- 6) Вибір 3 членів Контр. Комісії.
- 7) Означенє марки през. для Надзираючої Ради.

Право участі в загальних зборах мають члени стоваришеня, котрі що найменше оден удїл в цілости уплатили (§ 7. статута). За легітимацию служить удїлова книжочка. На загаль. зборах беруть участь члени особисто; правні особи заступають їх законні представителі (§ 42 статута).

Маєтковий білянс за 1909 р. є виложений в льокалі Стоваришеня, де члени можуть єго переглядати, а на жаданє висилає канцелярія офранковано.

За Надзираючу Раду „Народної Гостинниці“ стоваришеня зареєстрованого з обм. порукою у Львові.

Ярослав Ільницький
предсідатель.

Др. Ярослав Олесницький
секретар.

(1—2)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 16. до 28. лютого 1909.

Найгарнійша сензация.

ФОКИ і ЛЬВИ МОРСКИ капітана Вебба. Верх тресуря. — PEMATE і БІЛІЙ зачарований готель. — OCCY LAHORES кватет париских апаши. — 6 УЛЯНОВ епіви і танці російські. — БУРМІСТР в КЛОПОТІ фарса. — ВІТОГРАФ 10 величавих новостий і т. д. і т. д.

Щоденно о 8. год. вечер представлень. В неділі і свята 2 представлень о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятницї High-Life представлень. Білети вчаснїше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5

ПЕТРО ІВАН СЕЮТА
артист-маляр,

одинокий руский концес. декоратор церков. і нач. директор Тов. а для розв. рускої штуки у Львові

приймає вські замовленя входячі
в обсяг прикрашуваня церков.

Львів, ул. Льва Сапїги 85. I. п.

112(19—20)

Образи Шевченка, Хмельницького, Котляревского, Лисенка від 6—200 К. Фігурки з гіпсу а 80 с і 1-20 К. Краватки, гердани, сорочки, фартушки, шапки сокільські і козацкі, альбоми, перфуми, спинки, брошки і шпильки з гербом, тутки і паперці ріжного рода поручають. — Склади „Сокільского Базару“ у Львові, Стрию і Станіславові.

Mit einem Griff

erhältst Du aus

Herders Konversations-Lexikon
zuverlässige Auskunft über alles, was Dir in Natur und Geistesleben begegnet.

Ein Konversationslexikon ist heute in jedem Hause unentbehrlich. Am neuen „Herder“ (8 Bände, K. 120.—) wird von der gesammten Kritik die Vollständigkeit, Klarheit, Sachlichkeit und glänzende Ausstattung gerühmt. Der billige Preis, der zudem in bequemen Teilzahlungen von K. 4.— an monatlich entrichtet werden kann, ermöglicht auch dem Mann mit kleiner Börse die Anschaffung dieses Wissenschatzes

Durch B. Herder Verlag, Wien I.

Wollzeile 33 zu beziehen.

Бюро учительське і службове

Марії Немчиновскої, Львів, площа Академічна 3

Др. Богдан Барвіньский:

Зїзд галицкого князя Данила з угорским королем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза. Львів 1901. 16^о ст. 18. — Ціна 50 сот.

Прешбурський зїзд в справі спадщини по Бабенбергах. (Причинок до історії великого австрійского безкоролїва). Львів 1903. 8^о ст. 27. — Ціна 30 с.

Жигимонт Кейстутович, великий князь Литовско руский. Історична монографія. Жовква 1905. 8^о ст. XIV+170. — Ціна 2 К.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8^о ст. 28. — Ціна 50 с.

Bogurodzicza dzewicza a історичні висновки д ра Щурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8^о ст. 41. — Ціна 20 с.

Історичні причинки. Розвідки, замітки і матеріяли до історії України-Руси. I. Жовква 1908 мал. 8^о ст. 170. — Ціна 2 К.

Історичний розвиток імени українсько-русского народу. Львів, мал. 8^о ст. 41. Ціна 40 с.

Pieczęcie książąt halicko-włodzimierskich z pierwszej poł. XIV. w. Краків 1909. мал. 8^о ст. 22. Ціна 40 с.

Pieczęcie bojarów halicko-włodzimierskich z pierw. połowy XIV. w. — вел. 8^о ст. 4. Львів. Ціна 5 сот.

Дїстати можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти удїлу.

Цілею Товариства є уділюванє кредиту своїм членам рільникам обезпеченим в „Дністрі“ від більше літ.

Проценти від вкладок 4%, без потручення податку рентового.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полудне.

Конто в Щадницї почтової ч. 35.527.

Конто жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадничі К 3.721.268.—

Удїли членські К 284.195.—

Позички уділені К 3.471.478.—

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем.